

~~Hift. Suc: 142.~~

Hift. Suc: 174.

RATISPONA
IN LIBERTATEM VINDI-
CATA.

AUCTORIS INCERTI CARMEN.

Mart. Opitij.

11

SERENISSIMO PRINCIPI
BERNHARDO
SAXONIÆ AC FRANCONIÆ DUCI
VINDICI PUBLICÆ LIBERTATIS
BONO GERMANIAÆ NATO
OPTIMO ET FORTISSIMO HEROI

D. D. D. 2.

DEVOTUS SUMMIS VIRTUTIBUS EIUS
A U C T O R.

FRANCOFURTI AD MOENUM
PRID. KAL. DECEMBER.

ANN. CC XC XXXII.

11

DEDICATIO.

SVmme Ducum, quem temporibus bona sidera
Misere, E⁹ nostri provida cura Dei, (pressis
Si vacat inter onus pro libertate laborum,
Factaque mortali non superanda manu,
Accipe queis steriles nuper transmisimus horas,
Tus tamen es quorum pars mibi prima, modos.
Hac equidem, tam dignacani, Mavortia virtus
Carmina poscebat splendidiora meis;
Nec me, squalentem pavido mærore ruinas
Ob patriæ miserias, grande vocabat opus:
Sed (non falsa loquar) quonam⁹ os Harpocratis,
Si bona prosternit, si mala turba juvai? (hostes
Natura ingenium nobis licet & quanegasset,
Nunc facerent patrii damna nefanda soli:
Quæ tu adum tanto, Bernharde, rependit honore
Auspicio summi dextera fulta Patris,
Nos, tibi devotas mentes illique, juvabit
Parva licet vasto credere vela mari.
Hoc nempe erigimus servata ex urbe trophyum,
Quam modo non famulis alluit Ister aquis.
Salvete, ô bona, tuque bona spes, Optime Prin-
Per te sub rigido non gemet orba jugo; (ceps,
Nec veteris fuit, ut perhibent, opus illa Tiberi,
Sed tua Trajani laus erit ampla novi.

EDICIONES VENDENTUR
ET PUBLISHENTUR
IN LIBERTATEM VINDICATAM.

RATISPONA
IN LIBERTATEM VINDI-
CATA.

Vicerat arte sua, nostris erroribus, hostis,
Et specie astatem totam lucratus amica
Fuderat ingentes non ullo Marte cohortes.
Iam sociam duris relicta Silesia fatis
Ne quiequam quarebat opem, jam turpiter arces
Tradi infesta urbesq; suas lugebat iisdem
Quaeis erepta fuit. certū hoc ratus esse triumphum
Insultabat agris victor, variasque phalanges
Ad Viadri crescentis aquas, Albimq; timentem,,
Ac non id meriti ducebat Saxoni arua.
Cum pater omnipotens, hostis quem rarus adorat,
Ac solum implorat supplex respublica, ment s.,
Quas melior ratio justas arrexit in iras,
Consilio ingentem jussit tentare salubri
Danubium, & positas illic sibi subdere gentes.
Vota placent, iuaque in dubiis notissima virtus,
Opatriæ vindex, timor, o Bernharde, malorum,,
Quem servire negans dominos mensegit in hostes.

Non

Non hoc laudis enim, non lucri abjecta cupido,
Sed natura tua est. majorum summa tuorum
Cura fuit fines patrios & sacra iuveri
Inceris majora bonis, nec credere, quicquid
Ficta hominum pietas, aut ignorantia jussit.
Hinc tibi divina à teneris comes adstitit annis
Religionis honos, dirisque exosa tyrannis
Libertas imus inoicuit tota medullis.
Hinc, juvenis laudes etiam progressus avitas,
Per vix tentatas tam longe tempore belli
Audax ire vias, nunquam patiere feresque
Vi Teuto Mauris, & Bæti supplicet Ister.

Ergo Ratisponam, male amicas tempore mulio
Principis aversi leges sufferre gravatam,,
Armorum felix fortunatusque laboris,
Passibus assiduis primo petit illa, vetustam
Incorrupta fidem, vinci sine sanguine vellet,
Gauderetque capi sed iniquum militis obstat
Presidium, & validi sollers custodia valli.
Imprimis, domini chartis mandata severis
Jussa legens, Vrbi Praefectus atrocias secum
Voluit, & exilio cives vinclisque Senatum
Destinat innocuum, tectis quoque subjicit ignem
Quae noitura putat, seque per omnia versat.
At simul & venit, & trepidum dux advena
vallum

A 3:

Fulmi-

Fulmineo clangore qualit, dant littora plausum,
Immanes mirata sonos, muralia saxi
Pondera & aggesti reboantia cespitis in se
Fragmina tota ruunt. quid agis, servire coacta?
Quo mille excubiae? quo tot fastigia tresses,
Tot delubra tibi? quo manibus illa bonorum,
Templa prius sacrata? Deus tibi certior instat,
Quo firmando pios invicti Principis ausus
Vinceris & vinci gaudes. sic casta puella,
Quae sibi furtiva tendenti retia flammae
Non nisi verba proco dedit, & tamen illa pudica
Hactenus, ac vetitas nunquam laudantia noctes,
Cum rediit cui legitimos addixit amores,
Mixto cum lachrimis, proh dulcia gaudia! risu,
Multas gemente proco, totis amplectitur ulnis
Non extinguendos hominum conatibus ignes.

Onunquam autumnos adversis partib⁹ aquos!
Vix duo transierant horis labentibus anni,
Cum saevum atque urbis miseræ de clade calen-
tem,

(Albi pater, tu sensisti lachrimabile fatum!)
Lipsia Tilliaden, multatum verbere mulio,
Deplorare una vidit vice mille cohortes.
Iam per signa semel Titan duodena cucurrit,
Solum his adde diem, cum non mansuetior hostis,
Inge-

Ingenioque loci fissus numeroque suorum,
Abjecit clypeum tamen, ac tormenta virosque
Frendentesque minas in vili perdidit agro,
Parvaque claratas aquavit *Luzia Cannas.*
Atque utinam prelio non & victoria tanto
Constaret, nigris neque laurea mixta cupressis
Amisso hinc viatos omnes absolveret uno!
Nunc jacet augustum semper caput, unica nostri
Servillii mora, cunctorum tutela salusque,
Rex cui nulla parem tulit atas, nulla secundum.
Hoc damnum tamen, hanc cadem, quod possi-
mus unum,

Fortibus infractæ mentes pensabimus ausis,
Surataque fide, qua nunc viduata suarum
Hactenus urbs legum prisco velut ante decori
Restaurata nitet, servire timentibus ipsis
Qui patriæ nobisque gravem indixere catastam.
Quare, non illa quam fecerat ante ruina
Murorum, at portis bene jā famulantibus intrat
Egregius juvenis, rerum spes maxima, victi
Par oculis vīctor, nec qualem dura minantem
Cuncta modo fibris acer Teubrezius imis
Horruit, & leges sensit sibi ferre magistras.
Illum Mars positis quo ritu agit otia bellis,
Et pia Religio, & semper nova pondera questam
Liber-

*Libertas patriam reddens sibi, Paxque decora,
Actutus comitatur Honos. favet ore, ducisque
Mores miles habet, devotaque pectora morti
Vitam & pacatos promittunt civibus annos.*

*Curritur ad venientem, ampliarum strata
viarum*

*Effusa sub plebe latent, urbs tota figuram
Deponit veterem, vulnusque imitatur amici
Hospitis; acclamat lati patresque tribusque:
Venisti, bone, spes sobolis votumque parentum,
Venisti tandem multum expectatus? egebat
Vindice te status hic, qui nec mutare, nec, hoste
Converso in pretium, per munera morte pianda
Subrueris misere, aut vano illaquearis honoris
Promissi specie, ut vel turpis transfuga fias,
Vel magis hoc noceas persona tectus amici;
Quale hominum semper parvum genus ille re-
demptor*

*Dedecorum notus nostra inter viscera querit,
Inque suos transfert nobis pereuntibus usus.*

*O qua terrarum nunc tandem parte moratur,
Aut quos Simplicitas Germana aufugit ad Indos!
Iupiter (h)aud alio hac nam culpa reciditur un-
quam*

Suppicio, quidvis temere indulgentibus illis

Quos

Quos penes est sacra nobilium custodia legum)
Tunc etiam rerum haec opprobria fulminis igne
Non jaculare tui, clemens nimis? ignibus illis
Quos Cocytus alit melius ni forte reservas.

Attu, presidium nostra spes optima vita,
Tu, Princeps, es noster amor, tibi lata triumpho
In lachrimas urbs omnis eat: non illa venire
In tua iussa timet. quonam arma? potiris amica.
Ipsa tibi properat Victoria posse placere,
Quodque alii multo non effecere paratu,
Hoc iter est, Bernharde, tuū. cape præmia frontis
Dignatæ, patula dum de lovis arbore summi
Civica ob assertos tibi festinatur amicos,
Civica Grabetæ donum spectabile silvæ,
Heic ubi Sudetum prærupta cacumina vires
Eminu aspexere tuas, voloque silente
(Nam quis aperta facit dominum perferre co-
ætus?)

Auspiciis, Dux magne, tuis, solidamque quietem
Et tutæ spondent sibi libertatis honores.

Hos inter plausus dum sic testipat euntem
Vulgas, loque simul canit omnis turbæ triumpho,
Ingeminat resonis Echo alma, triumphe, triumpho,
Vallibus: ipse rapax tercentum ductor aquarum
Gramine densatum viridi caput exerit alveo

B

Danu-

Danubius, pontemque diu indignatus herilem
Mavult esse tuum, Σ to tum iibi destinat omn m
Qu m septem geminis demittit in aquora riuis,
Erit per populos ac distal littora voluit.
Exemplar magno fluviorum larga minorum
De patre turba capit; pineti Nabus alumnus,
Et Laberis gyro currens breviore, feraxque
Reginus, de quo Reginis nomina castris.

His præceps accebat Isar, Clanis amne recepto
Vindelicu, rapidasque Aenus qui torquet arenas,
Et qui bacciferas Ilsus fert gurgite conchas,
Quorum te calidis creber vocat accola votis,
Indocilesque animo dominis servire coloni.
Poscentes ne vides tua tela, ut dextera, falces
Quæ tulerat curvas, gladios tibi gestet acutos,
Et libertatem sanctæ pietatis ademptam,
Quod precibus nequirit, vel ferro vindice querat?

Macte, experta tuas satis ante est Rhetia vires,
Deplorat Bojus, timet Austria, Pannones optant.

Quicquid agis vero, properes licet amnis ut
alta

Qui scatebras excaute trahit, spumante susurro
Littora littoribus raucis collidit, Σ agros
Permeat irriguos undis majore procella,
Tardus ades, rapidis Princeps velocior astris,

Ante

Ante tubas alias si classica nominis ibunt,
Præripetque tibi cunctos tua fama triumphos.
Perge, quid, instantis caussatus frigora bruma,
Militibus timeas? non possunt membra rigore,
Sole reflectatuo, & vagus ille binominis istri
Annus, periuro quem posthac sanguine tinges,
Ligna tuis ignesque vebet: mons Cetius ipse
Nil veritus, multum vicina quamlibet urbis,
Mænia Vindominae, in silvam tibi durat inem-
ptam

Pervigilesque focos, radient ut noctibus iisdem
Ecælo stellæ, hostili tuus ignis ab agro;
Donec te validis auctum, Bernharde, catervis,
Ver ubi molle locum castris ostendet aperto
Aëreque & lymphis & multo gramine latum,
Magna ad molis opus non longa hybernaremittet,
Et fessos belli mortales strage vel una
Illorum absolves quos non cernemus amicos
Antelupus quam raptorovem, tigris aspera cer-
Diliget, & tenera proles milvina columba. (vum
Nonne vides adamanteis ut nexa catenis
Hostica vis coëst, quosque inconfessa simultas
Atque suus non unit amor, lis publica placet?
Heic immanuetæ nobis lethale minatur
Accola Parthenopes, & junctus Feria Bois

*Strenuus implacidis: illic tua monstrat trucesque,
Impie Drave, feras, hominum sola ora gerentes;
Aurum alibi, nostro discrimine larga suoque,
India fomentum belli nimis uile mittit.
Catera si rerum spectes, ad Erynnies atras,
Ex imo que nunc in nos Acheronte cidentur,
Medea accedat pars ut quoque justa cruenta,
In raptum à profugo juratur lasone vellus
Infestis animis, & que diademata mundi
Sperat lbera domus quasi voto destinat illi
(Huic semel obstandum, aut semper sub fasce ge-
mendum est)*

*Agrippinensis fædus mirabile Rheni,
Grexque petens liquidam Gallo indignante Mo-
sellam.*

*Hic furor, hac extrema placet pereuntibus ira,
Hoc non imbelli pereunt fera pectora letho;
Ut per odoris equos extra sua lustra molosso
Raptus aper certusque mori, venabula saitu
Excipit impavido rigidis minitantia setis,
Et formidatos Spartanis imprimit unguis,
Instantesque fugit simul, & fugientibus instat,
Tandemque hostile absolvit sua fata cruore.*

*Quare agite, hanc patriamque laresque & sa-
cra tueri*

Quies

Queis studium est, vigiles in facta attollite menses,
Inque sub ense latens vestros servate per enses.
Anne laceſſitis toties extorta nefando
Bella modo aqua minus bellorum cauſa viden-
tur?

Aut piæ, tam mites animæ, arma negatis, in una
Virtute armorum quando ſpes tota relictæ eſt?
Quo mora, ſi tacita hæc etiam ſuſpiria clamant,
Mauortis que metus pejor Mauorte? fugatis
A cauſa meliore Deum, dum ſpernitis illam,
Qua vos donat opem, ac, ſi fas eſt vera fateri,
Bellum alios, pax vos certe facit ipſa nocentes.

Nunc equidem totis animis auſuque coire
Tempus erat, ſi quid Germani ſanguinis uſ-
quam eſt,

O generofa cohors, armis que repellere fraudem,
Ac libertati cognatas reddere gentes.
Anne manus vestræ infectis ſanguine vestro
Iugetis manibus? meliora minantur amici,
Gens Batava, & Batavum felix concordia fra-
tres

(Felix ſi miſſis quas relligio obtulit iris
Vnum nomen erit, Maurumq; indigna volentem
Heic & apud positos longe populabitur Iodos)
Et non diu niſi cauſa, licet orbe, Britanni.

B 3

Quid

Quid consuitando suspensi perditis horas,
An Gallum semel, an semper foveatis Iberum?
Illum facta ratis vobiscum fædera pactis,
Vicinique nimis suspecta potentia regni,
Regnorum sitis at multorum hunc armat, & orbis
Non unius amor. si vos fida hostia juvit
Rex terra melior, nec quem lugetis ademptum.
Ne vixisse quidem vestros velletis in usus,
Vanales animas & donosque redempias,
Partaque probra malo dignis excindite pænis.
Ite simul, nulla unitos vis hostica vincet;
Vincat & interdum, rebus non fine probamur,
Quem solum præstare potest ille omnia solus,
Præstabitque libens; nec enim sua sacra iueri
Non homines legumque decus pia Numinæ no-
lunt,

Quæ sape exiguae conferit in tela phalanges
Misere, & paucis magnos cessere triumphos:
Ferro hostes melius, quam vos livore, peribunt.

Id petite, ut causa quos dudum junxit ea-
dem,

lungat mente Deus, gratisque arrideat astris
Imposito miseriis per fanda nefandaque bello,
Donec, vel gladio quæsita ultiore quiete,

Reddan-

Reddantur Cereri sua jugera, pascua Panis,
Horri Pomone, castis vaga flumina Nymphis,
Tutaque pax agros, libertas ambiat aras,
Et nunquam dominum timeat Germanus Iberum.

Krist. Arch. 278

